

9. JAKOV - VARALICA

Pregled

Uvod: Jakov nasleđuje Isaka kao sledeća karika u geneološkom lancu mesijanskog semena. Dok su njegovi prethodnici, Avraam i Isak, izrodili dve geneološke grane od kojih je samo jedna zadržala zavetni pravac, Jakov je prvi patrijarh koji daje život toj jednoj zavetnoj grani. Tako nastaju 12 plemena Izrailjskog naroda.

Jakovljev život obiluje borbama i nevoljama. U ovoj sekciji pratićemo Jakovljeve borbe od njegovog rođenja do vremena njegovog izgnanstva u Mesopotamiju. Jakovljev temperament i sudbina su naznačeni već kada je bio u majčinoj utrobi gde se borio za prevlast sa svojim bratom. Jakov izlazi i svoje majke držeći dukom petu svoga brata. Kasnije će prevariti svog brata u vezi obroka od sočiva da bi zadobio prvenstvo i ukrašće blagoslov koji pripada njegovom bratu po rođenju. Posledica toga biće da Jakov mora da beži kod svog ujaka u Padan Aram da bi pobegao od gneva svog brata. U izgnanstvu, Jakov sam biva prevaren od strane svog ujaka, a rezultat toga biće obaveza da radi za njega više godina nego što je očekivao. Sa druge strane, Bog je s Jakovom i On uređuje stvari u njegovu korist. Bog mu se otkriva u snu koji umiruje zabrinutog Jakova. Jakovljeva priča se završava sa rođenjem njegovih 12 sinova koji će biti preci Božijeg naroda.

Komentar

Sukobljeni blizanci. Kontrast između blizanaca Jakova i Isava se pojavljuje od početka, naznačavajući tako njihove različite sudbine. Prvi sin Isav, opisan je po svojoj spoljašnosti; on je crven i maljav. Drugi sin, Jakov, opisan je po onome što radi; on hvata petu (*'aqeb*) svoga brata; zbog toga je zadobio ime *Ya'aqob* (Jakov), koje naznačuje Jakovljevo buduće postavljanje sebe umesto njega kao prvenca (1. Mojsijeva 27,36). Kasnije, kada Isav shvati da mu je Jakov ukrao blagoslov koji mu sleduje time što je rođen kao prvenac, on se izruguje Jakovljevom imenu (*ya'aqob*) da se požali kako je to drugi put kako ga je uhvatio za petu (1. Mojsijeva 27,36). Napad na petu takođe označava prevaru i fatalnu agresiju (1. Mojsijeva 3,15; 1. Mojsijeva 49,17). Dakle, dva imena braće sadrže proročanstva koja otkrivaju njihove buduće sudbine.

Kontrast između dva brata se odmah ispunjava u njihovom ponašanju i izborima. Kao i Ismailo (1. Mojsijeva 21,20), Isav je spretni lovac, čovek koji je voleo da bude na polju, na otvorenom, dok je Jakov blagi čovek koji preferira da bude u kući. Isav je voljen od strane oca, dok je Jakov voljen od strane majke (1. Mojsijeva 25,28). Duhovna i osetljiva priroda Jakova je u kontrastu sa jakom i fizičkom prirodom Isava. Jevrejska reč *tam* koja se prevodi kao „blag“ i opisuje Jakova, je ista reč koja karakteriše Jova (O Jovu 8,20) i Noja (1. Mojsijeva 6,9). Isto tako, reč *yashab* koja se prevodi kao „prebivanje“, označava „sedenje“ i sugeriše Jakovljev tih i promišljajuć temperament (uporedi sa Psalam 84,4; Psalam 91,1). Ova informacija o njihovim karakteristikama naslućuje incident u vezi obroka koji će odrediti njihove pojedinačne prioritete (1. Mojsijeva 25,29-31). Jakov je razmotrio duhovnu važnost prvenaštva kojeg tako strasno želi da zadobije; Isav se, na suprot tome, ne brine o stvarima koje prevazilaze ovaj sadašnji život i nije zainteresovan za ono što bi moglo da se desi nakon njegove smrti. Za razliku od Isava, koji je fokusiran na sadašnjost, Jakov je fokusiran na

budućnost, posebno osetljiv prema duhovnim vrednostima ali ipak toliko željan da osigura prvenaštvo za sebe da se koristi materijalnim sredstvima da bi to postigao. Ironično, Jakov ima dovoljno vere da „vidi“ duhovne vrednosti i buduće prednosti prvenaštva, ali nema dovoljno vere da u tome veruje Bogu (uporedi sa 1. Mojsijeva 27,41-45). Pre nego što je sveštenstvo uspostavljeno, prvenaštvo „je uključivalo ne samo nasledstvo svetovnog bogatstva već i duhovne nadmoćnosti. Onaj koji ga je zadobio trebao je da bude sveštenik svoje porodice.“ – Elen Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, 177. original. Isavov zahtev (1. Mojsijeva 25,30) sugeriše da za njega prvenaštvo nije imalo duhovnog značaja; jedino za šta je on bio zainteresovan bilo je sopstveno trenutno zadovoljstvo. Tako da je prezreo svoje prvenaštvo (1. Mojsijeva 25,32.34; uporedi sa Jevrejima 12,16.17).

Vetilj i Vavilon. Fraza „vrata nebeska“ koja se pojavljuje samo ovde (1. Mojsijeva 28,17) u celoj Jevrejskoj Bibliji, podseća na ime „Bab-el“ („vrata Božija“) i time na uzaludni trud Vavilonjana koji nikada nisu dostigli „vrata neba“. Fraza „vrata neba“ paralelna je sa frazom „kuća Božija“ koja se odnosi na „ovo mesto“, odnosno na „kamen“ (1. Mojsijeva 28,18.19); ovo mesto, zapravo je zemaljsko mesto „lestvi“ (1. Mojsijeva 28,12) iz Jakovljevog sna. Dakle, kao nebeski pandan zemaljskoj „kući Božijoj“, „vrata neba“ upućuju na nebesku kuću ili hram svetinje.

Pouka vezana za Vetilj je ta da postoji veza između neba i zemlje, ta veza su Jakovljeve lestve, koje predstavljaju Boga Samog. Dakle, Jakov uzima jedan od kamenja koje je postavio oko ili ispod svoje glave, kamen kojeg povezuje za svojim nesvakidašnjim snom, i postavlja ga za „stub“. Jevrejska reč za „stub“ je *matseba*, prevodi se kao „koji stoji“ i odnosi se na kamen koji stoji. Ova reč podseća na reči *mutsab* i *nitsab*, koje označavaju lestve koje „stoje“ i Boga koji „stoji“. Jakov pomazuje kamen i time označava njegovo posvećenje u spomenik, prenoseći time duhovnu pouku. Ovaj kamen treba da podseća na pouku Jakovljevih lestvi koja se tiče povezanosti između neba i zemlje. Na suprot imenu Vavilona koji podseća na uzaludni pokušaj ljudi koji nikad nisu dostigli Božija vrata, Vetilj potvrđuje da mi već jesmo u „kući Božijoj“. Čovek Vavilona se bavio ambicijom dosezanja i ulaženja u Božiji prostor da bi se zauzelo Božije mesto. Pouka Vetilja poručuje da se pristup Bogu može zadobiti samo kao Božiji poklon, kroz Njegovu milost i utelovljenje, kroz lestve Isusa Hrista (Jovan 1,51).

Jakovljeva religija. To što je upravo na ovom kamenu i mestu gde su lestve stajale (1. Mojsijeva 28,22) Jakov zasnovao svoju religiju je značajno. Jakov poistovećuje ovaj kamen sa „Božijom kućom“ (1. Mojsijeva 28,22). Ovaj kamen označava uverenje o povezanosti između neba i zemlje (1. Mojsijeva 28,12). Jakov se posvećuje gradnji mesta za bogosluženje, svetinje koja će svedočiti ovoj istini. Njegova zakletva je odgovor na Božiju zaštitu prilikom njegovog povratka u obećanu zemlju. Jakov se takođe posvećuje davanju desetka u odgovoru na Božiji dar hleba i odeće. Jakovljeva religija, njegovo bogosluženje i vernost su dakle opisani kao odgovor na Božija dela milosti, a ne kao sredstva kojima se zadobija Božija naklonost. Zbog toga što je Bog lični Bog Jakova, zbog toga što je nebeski Bog sišao dole i povezao se sa zemljom, Jakov odgovara obožavanjem i bogosluženjem. Zbog toga što je Bog Bog koji brine o Jakovljevim fizičkim potrebama, i zbog toga što je On izvor svega što Jakov ima (1. Mojsijeva 29,22), Jakov odgovara čvrstim obećanjem da će davati desetak Bogu. Biblijski tekst ne beleži da li je Jakov ispunio svoje zakletve vezane za svetinju i desetak. Samo je Božiji deo u tome zabeležen u 1. Mojsijevoj. Jakov će pokazati da razume Božiji deo onda kada svoje iskustvo poveže Božijom zaštitom (1. Mojsijeva 35,3; uporedi sa

1. Mojsijeva 46,3.4). Kasnije će gradnja svetinje od strane Izrailja, znak obožavanja nebeskog Boga, i institucija desetka koja je znak prepoznavanja da je Bog i Bog zemlje, sugerisati da je Jakov ispunio svoje zakletve.

Jakovljevi blagoslovi. Kada Jakov predloži nagodbu da sve šarene ovce i one koje su sa belegom (1. Mojsijeva 30,32) budu izdvojene i smatrane njegovom platom, Lavan odmah pristaje (1. Mojsijeva 30, 34). Da bi postigao svoj cilj, Jakov koristi pruće od topole, kestena i badema (1. Mojsijeva 30,37). Ovaj sistem nije slučajnost. Ovo drveće sadrži hemijske supstance sa raznim prednostima po zdravlje. Zbog toga što su hibridne životinje su prirodno snažnije od drugih rasa, birajući snažnije prema božanskoj viziji (1. Mojsijeva 30,41), Jakov je odvojio ovnove koji imaju recesivne gene. Koristeći ovu metodu Jakov je uspeo da proizvede veliko stado koje se sastojalo od snažnih, višebojnih koza i ovaca. Može se činiti da je Jakovljevi metod neka sujeverna magija, ipak, biblijski tekst nas izveštava da je Jakov to radio pod božanskim vođstvom (1. Mojsijeva 31,11.12). Uz to, naučne studije naznačavaju da bi Jakovljevi metod mogao da bude u skladu sa zakonima moderne genetike. Na kraju, Jakov se „obogati vrlo“ (1. Mojsijeva 30,43). Ovaj izraz podseća na Jakovljevi opis Lavanovog bogatstva (1. Mojsijeva 30,30). Odzvanjanje koje postoji između ove dve procene Jakovljevog i Lavanovog bogatstva sugerise to da je Jakov sada postao bogatiji od Lavana, i da je njegov prosperitet stečen iz Lavanovog prosperiteta, što je bio rezultat Božijeg blagoslova za njega (1. Mojsijeva 30,27).

Primena u životu

Sukobljeni blizanci. Kontrast između Jakova i Isava sugerise postojanje dva mentaliteta. Razgovarajte u vašem razredu o te dve psihologije i dva načina života koja ova dva lika predstavljaju. Zašto je vrsta ljudi koju predstavlja Jakov ugodna Bogu? Da li su sve Isavove vrednosti (uživanje u hrani, sport, snaga, očeva ljubav) manje važne od onih koje je negovao Jakov (unutrašnje promišljanje, blagost, majčina ljubav)?

Vetilj i Vavilon. Pročitajte 1. Mojsijeva 11,1-9 i 1. Mojsijeva 28,10-22. Uporedite dva načina da se pristupi Bogu. Koja je razlika između Vetilja – „kuće Božije“ koja implicira prebivanje u Božijem domu – i Vavilona – „vrata Božijih“ koja impliciraju prebivanje pred Božijim vratima? Gde mislite da je naša civilizacija, i zašto?

Jakovljeva religija. Koja je vaša motivacija da plaćate desetak? Zašto držite Božije zapovesti? Kakav smatrate da je odnos između vaše poslušnosti prema Bogu i vašeg odnosa sa Njim? Zamislite da ste izgubili posao zbog vaše vernosti zapovesti o suboti. Kako bi ste i dalje uspevali da dajete desetak?